

Naturinventering av ett detaljplaneområde vid Västeråkern i Kronoby

Mattias Kanckos
Juni 2024

Naturstigen 12
68810 Ytteresse
Finland

Tel: 050-5939536
naturforetagare@gmail.com

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
2. Material och metoder	2
3. Allmän beskrivning av området	3
4. Växtlighet	4
5. Fågelfaunan	8
6. Flygekorre	8
7. Fladdermöss	9
8. Åkergroda	9
9. Utter	9
10. Övrig Fauna	9
11. Rekommendationer för planeringen	9
12. Litteratur	10

1. Inledning

Ett par privatpersoner har inlett processen med att uppgöra en ny detaljplan för ett ca 11 hektar stort område vid Västeråkern i Kronoby. En detaljplan bör grunda sig på tillräckliga undersökningar och utredningar. Till dessa undersökningar hör alltid en naturinventering av flora och fauna inom planeområdet. Målsättningen med naturinventeringen är att ge tillräckligt god kännedom om områdets naturvärden för att kunna bedöma detaljplanens inverkan på den biologiska mångfalden.

2. Material och metoder

En naturinventering kan omfatta många olika artgrupper som kräver olika typer av inventeringsmetodik. Denna naturinventering i Kronoby omfattar en inventering av växter och naturtyper, inventering av häckande fåglar samt en inventering av flygekorre och fladdermöss. Målsättningen med inventeringen var också att allmänt beskriva naturen i området, att eventuellt hitta utrotningshotade eller någon av EU:s strikt skyddade direktivarter samt att undersöka ifall det på området förekommer skyddsvärda naturtyper enligt naturskydds-, vatten- eller skogslagen. Förutom de enligt lag skyddade naturtyperna noterades även lokalt sällsynta naturtyper som kan vara viktiga för den biologiska mångfalden eller som kan tänkas utgöra livsmiljö för hotade och skyddade arter. Växt- och naturtypsinventeringen gjordes den 2.6 2024. Inventering av häckande fåglar gjordes tre gånger under den optimala inventeringstidpunkten för fåglar (1.5, 14.5 och 31.5 2024). Fågelinventeringen gjordes under den tidiga morgonen (kl. 4.00-10.00) då fåglarna sjunger som aktivast. Fåglarnas revir ritades in på kartor och jämfördes mellan de olika tillfällena. På så sätt fick man en uppfattning om det verkliga antalet häckande par.

Denna naturinventering omfattar också en inventering av flygekorre. I lämpliga miljöer inventerades flygekorre genom att söka efter den arttypiska spillningen under träd. I praktiken är det främst under stora granar och aspar som man hittar spillningen och dessa träd kontrollerades speciellt noggrant. Inventeringen av flygekorre gjordes under optimal inventeringstid på våren den 19.4 2024.

Inventeringen av fladdermössen följer de rekommendationer som uppgjorts av chiropterologiska föreningen i Finland. Fladdermössen inventerades nattetid med hjälp av strålkastare och en ultraljudsdetektor av märket (Pettersson Ultrasound Detector D240X). Fladdermössens läten bandades vid behov med en digital bandspelare. Arterna artbestäms antingen i fält eller efteråt genom att analysera ljudupptagningar med ljudanalysprogrammen BatSound©. I mån av möjlighet gjordes även synobservationer av fladdermössen eftersom flygmönster och jaktbeteende är i vissa fall viktiga för artbestämningen. Inventeringen av fladdermössen gjordes den 14-15.6 2024. Inventeringen inleddes ca en halvtimme efter solnedgången och pågick ett par timmar under natten. Inventeringen gjordes endast under en kväll då väderleken var tjanlig eller då vinden var svag och temperaturen över + 10 C. Ihållande regn, kyla och hård vind minskar nämligen märkbart fladdermössens aktivitet och rörelse och försvårar också arbetet för inventeraren. Inventeringen av fladdermössen gjordes till fots och hela området inventerades. Spår och direkta observationer av däggdjur noterades givetvis också och finns omnämnda i texten. Denna naturinventering har gjorts av FM biolog Mattias Kanckos från essnature.

3. Allmän beskrivning av området

Det inventerade området ligger ca 1,5 km söder om Kronoby centrum och strax söder om Söderpårsvägen. Det ca 11 hektar stort område består av en enda fastighet med fastighetsnummer 288-403-14-15. Området ligger i direkt anslutning till befintlig, relativt ny bebyggelse. Anslutningar i form av el, vatten, väg och avlopp finns i den absoluta närheten. Området som i dagsläget är helt obebyggt består av ca 7 hektar skogsmark och 4 hektar åkermark. Av skogsmarken består största delen av ung produktiv ekonomiskog. Den norra delen består av en jämnårig, ca 25-årig tallskog medan områdena i söder består av unga plantskogar under 10 år. Inom det inventerade området finns inga vattendrag eller myrar. Inom det inventerade området förekommer inte flygekorre, inga fladdermöss observerades och fågelfaunan är mycket blygsam.

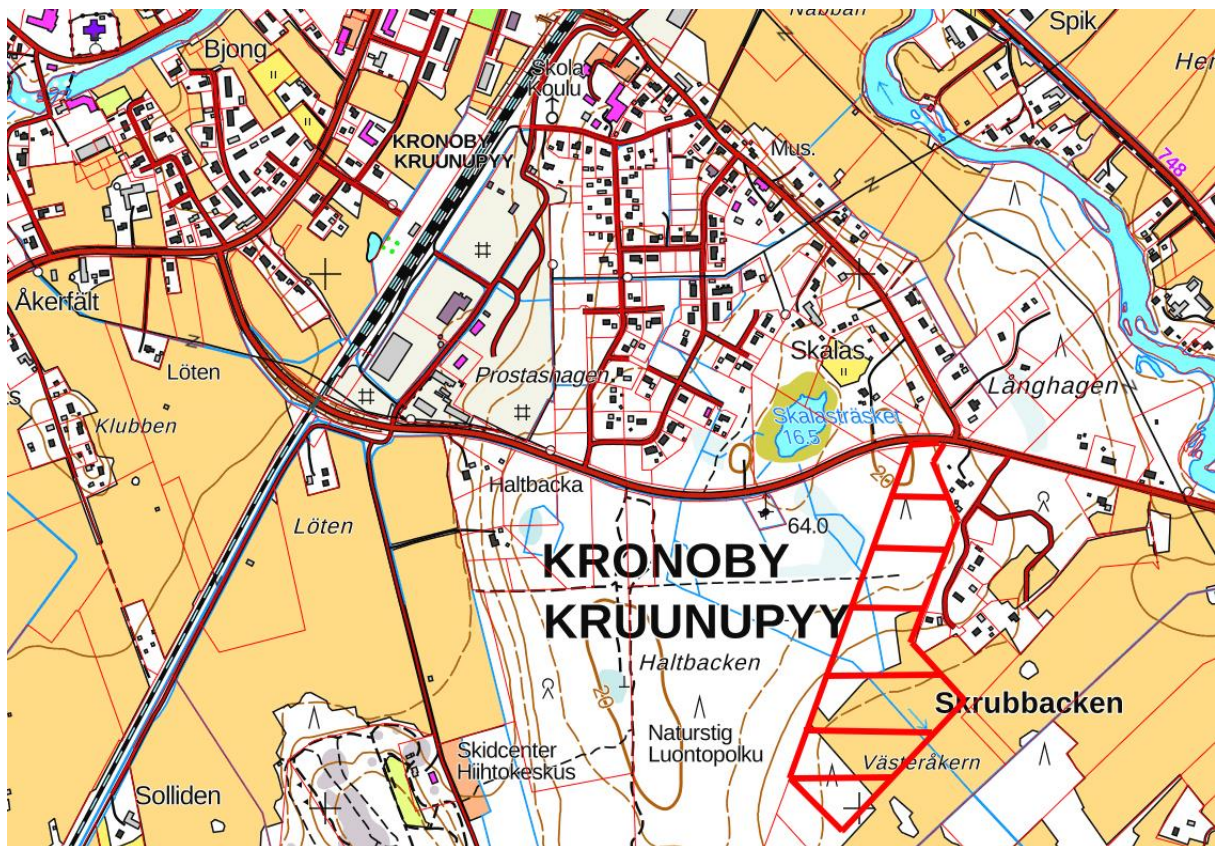

Bild 1. Karta över inventeringsområdets (rött streckat område) läge i Kronoby.

4. Växtlighet

Växtligheten och naturtyperna inom det inventerade området redovisas i olika figurer som har något så när enhetlig växtlighet. Figurernas nummer avser numreringen på kartan i bild 2. I denna inventering är figurernas antal 5 stycken.

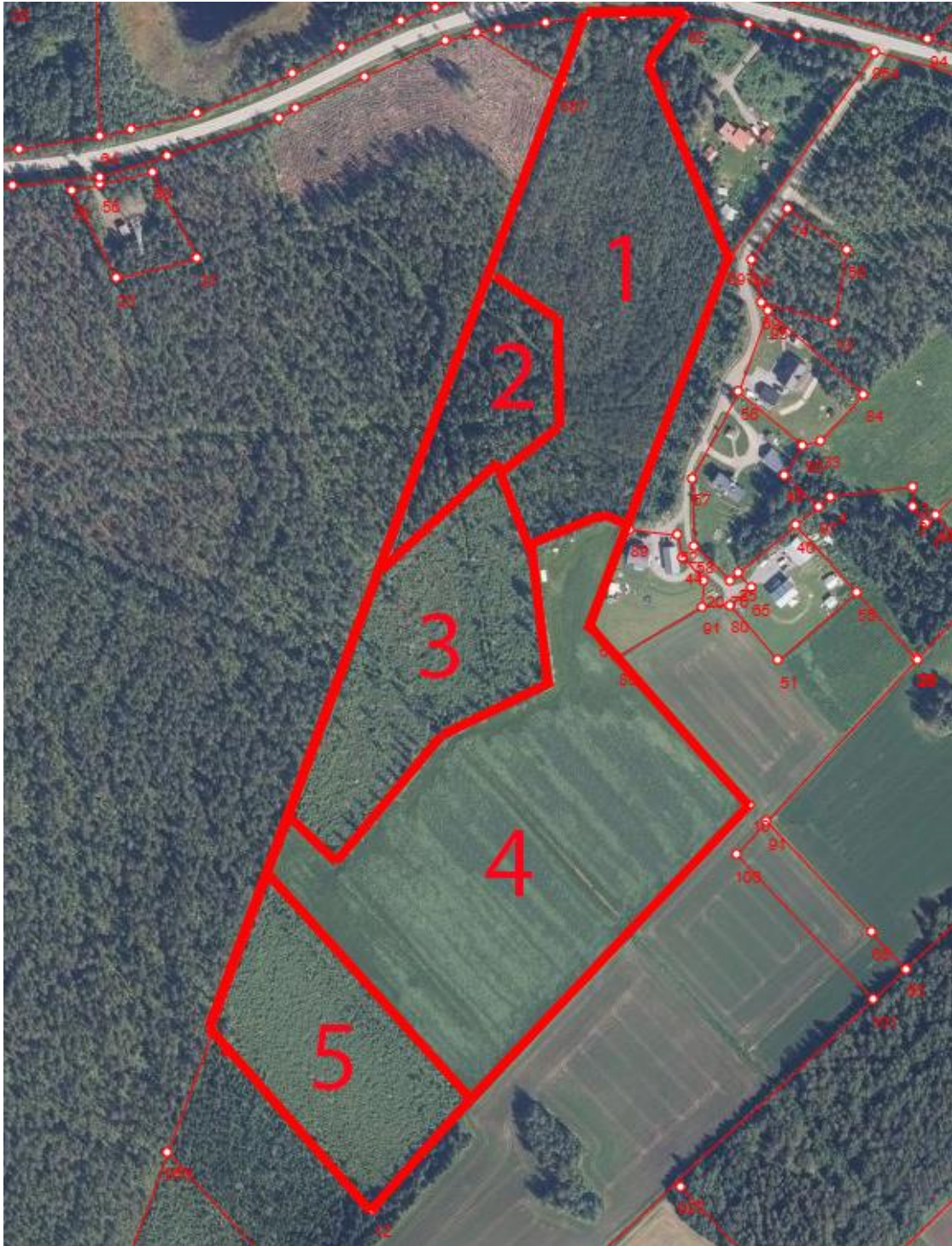

Bild 2. Flygbild över det inventerade området med de olika växtlighetsfigurerna inritade.

Figur 1. Ca 25-årig tallskog. I trädsiktet förekommer nästan uteslutande tall (*Pinus sylvestris*). Underväxtligheten och busksiktet har röjts bort under vintern 2023-2024. Mindre avverkningar förekom i figuren även under våren och sommaren 2024. I figurens södra är tallskogen ca 17 år med ett större inslag av gran (*Picea abies*) i trädsiktet. Här förekommer som överståndare även enstaka riktigt grova tallar (*Pinus sylvestris*) som sparats som fröträd. I fältsiktet dominerar lingon (*Vaccinium vitis-idaea*), kråkbär (*Empetrum nigrum*), blåbär (*Vaccinium myrtillus*) och ljung (*Calluna vulgaris*). Ställvis är figuren något försumpad och även utdikad och där förekommer i fältsiktet även odon (*Vaccinium uliginosum*) och getpens (*Rhododendron tomentosum*) Skogstypen är torr moskog (VT).

Bild 3. Figur 1 utgörs av en yngre tallplantskog.

Figur 2. Ca 50-årig, flerårig och mångskiktad granskog. I trädsiktet förekommer förutom gran (*Picea abies*) även enstaka glasbjörkar (*Betula pubescens*). Även i denna figur har undersiktet och busksiktet röjts bort under vintern 2023-2024. Figuren även här något försumpad och utdikad. I fältsiktet dominerar lingon (*Vaccinium vitis-idaea*), blåbär (*Vaccinium myrtillus*), vårfryle (*Luzula pilosa*) och ekorrbär (*Maianthemum bifolium*). Skogstypen är frisk moskog (MT).

Figur 3. Ca 8-årig mycket ojämn plantskog med både tall (*Pinus sylvestris*) och gran (*Picea abies*). I plantskogen har även funnits mycket lövsly som röjts bort redan i ett tidigare skede. I buskskiktet finns det dock fortsättningsvis rätt mycket videbuskar (*Salix* spp.) I plantskogen finns mycket skador som förorsakats av betande älgar. Vid avverkningen har man sparat mycket träd i form av frötallar, enstaka toppbrutna granar och rätt mycket stående torrträd och björkhögstubbar. Vid åkerkanten växer även två grova aspar (*Populus tremula*) och två högstubbar av grov asp. I asparna finns bohål av spillkråka. Figuren är delvis försumpad och utdikad. I fältskiktet dominerar hallon (*Rubus idaeus*), duntrave (*Epilobium angustifolium*), lingon (*Vaccinium vitis-idaea*), blåbär (*Vaccinium myrtillus*), odon (*Vaccinium uliginosum*) och kruståtel (*Deschampsia flexuosa*). Skogstypen är frisk moskog (MT).

Bild 4. Figur 3 utgörs av en ca 8-årig plantskog där man lämnat mycket sparträd i samband med avverkningen.

Figur 4. Ca 4 hektar stor åkermark som fortsättningsvis brukas aktivt. Sommaren 2023 odlades korn på åkern och stubbåkern stod oplöjd fram till och med våren 2024.

Figur 5. Ca 8-årig ojämn plantskog med både gran (*Picea abies*) och tall (*Pinus sylvestris*). Även i denna plantskog finns det rätt mycket skador av betande älgar. I plantskogen växer även en del glasbjörk (*Betula pubescens*). I denna figur har man inte sparat speciellt mycket träd vid avverkningen och i figuren finns inget överskikt av större träd. I fältskiktet dominerar brunrör (*Calamagrostis purpurea*), hallon (*Rubus idaeus*), lingon (*Vaccinium vitis-idaea*), blåbär (*Vaccinium myrtillus*), kruståtel (*Deschampsia flexuosa*), skogsbräken (*Dryopteris carthusiana*), skogsfräken (*Equisetum fluviatile*) och duntrave (*Epilobium angustifolium*). Figuren är rätt ordentligt försumpad. Skogstypen är frisk moskog (MT).

Bild 5. I figur 4 finns en aktivt brukad åkermark.

Bild 6. I figur 5 finns också en ca 8-årig plantskog med gran, tall och mycket lövsly.

5. Fågelfaunan

Fågelfaunan på inventeringsområdet vid Västeråkern i Kronoby är rätt blygsam och artfattig. De unga tallplantskogarna lämpar sig närmast för vanliga och talrika arter såsom lövsångare, rödvingetrast, trädpiplärka, gärdsmyg och rödhake. Närheten till åkermarken gör att även gulspurv och ringduva förekommer i området. I plantskogen i figur 3 finns ett par hålträdsaspar sparade och i dessa bohål häckade kaja och talgmes. I övrigt förekommer inom det inventerade området inte några fågelholkar eller andra håligheter. På åkern häckade en sånglärka nära inventeringsområdets sydöstra gräns. Sånglärkan har minskat i antal under senare år och räknas som en nära hotad art (NT) enligt den nyaste klassificeringen av utrotningshotade arter. Sånglärkan är områdets enda rödlistade fågelart och den torde även kunna fortleva efter att området detaljplaneras eftersom det finns vidsträckta åkermarker i söder och i öster. Sammanlagt påträffades 17 olika häckande fågelarter och 30 par. I tabell 1 finns en sammanställning över de häckande fåglarna. Någon speciell hänsyn till fågelfaunan behöver inte tas i samband med områdets planering.

Tabell 1. Fågelarter som påträffades häckande på inventeringsområdet

	Art	Antal par	Hotgrad
Lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	6	
Rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	4	
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	3	
Rödhake	<i>Erithacus rubecula</i>	3	
Bofink	<i>Fringilla coelebs</i>	2	
Talgmes	<i>Parus major</i>	1	
Ringduva	<i>Columba palumbus</i>	1	
Taltrast	<i>Turdus philomelos</i>	1	
Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	1	
Grå flugsnappare	<i>Muscicapa striata</i>	1	
Järnsparv	<i>Prunella modularis</i>	1	
Sånglärka	<i>Alauda arvensis</i>	1	NT
Trädpiplärka	<i>Anthus trivialis</i>	1	
Kaja	<i>Corvus monedula</i>	1	
Gärdsmyg	<i>Troglodytes troglodytes</i>	1	
Ärtsångare	<i>Sylvia curruca</i>	1	
Koltrast	<i>Turdus merula</i>	1	
	Totalt	30	

6. Flygekorre

Flygekorren räknas som en sårbar art (VU) enligt den nyaste klassificeringen av våra utrotningshotade arter och den finns även med på bilaga IVa i EU:s habitatdirektiv. Enligt direktivet är det förbjudet att förstöra eller försvaga artens föröknings- och rastplatser. Inom det inventerade området påträffades inga spår av flygekorre. Det finns heller inga lämpliga livsmiljöer för flygekorren inom planeområdet.

7. Fladdermöss

Inom det inventerade området påträffades inga fladdermöss under inventeringen. Områdets karga biotoper lämpar sig närmast för vår vanligaste fladdermusart, nordisk fladdermus (*Eptesicus nilssoni*), men ingen individ observerades. Med tanke på fladdermössen behöver man således inte beakta några speciella rekommendationer.

8. Åkergroda

Åkergrodan (*Rana arvalis*) finns liksom flygekorren även med på bilaga IVa i EU:s habitatdirektiv. Enligt direktivet är det förbjudet att förstöra eller försvaga dessa arters föröknings- och rastplatser. Detta gäller alla förekomstplatser även utanför de befintliga skyddsområdena. Åkergrodan är tämligen vanlig i de flesta sjöar i Österbotten. Inom det inventerade området förekommer inga vattendrag och potentiella lekplatser för åkergroda.

9. Utter

Utter (*Lutra lutra*) finns liksom flygekorren och åkergrodan även med på bilaga IVa i EU:s habitatdirektiv. Enligt direktivet är det förbjudet att förstöra eller försvaga dessa arters föröknings- och rastplatser. Detta gäller alla förekomstplatser även utanför de befintliga skyddsområdena. Uttern har blivit tämligen vanlig i de flesta sjöar, åar och vattendrag i Österbotten. Den förekommer numera också vid havet. Uttern är i Finland också fridlyst. I området förekommer inga sådana vattendrag som skulle lämpa sig som livsmiljö för uttern.

10. Övrig fauna

Under inventeringen påträffades ätspår av ekorre (*Sciurus vulgaris*) så ekornen förekommer åtminstone i områdets tallskogar. Inom det inventerade området förekommer rikligt med rådjur (*Capreolus capreolus*). Förutom spår och spillning av rådjur gjordes även flera synobservationer av rådjur. Den 1.5 2014 observerades en dräktig rådjursget i området och den 14.5 observerades en spetsbock på åkern inom det inventerade området. Speciellt i plantskogen i figur 3 förekommer rikligt med älgskador. Trots närheten till bebyggelsen har älgarna (*Alces alces*) i flera repris betat hårt på tallplantorna, speciellt vintertid. Fälthare (*Lepus europaeus*) förekommer också talrikt i området. Spillning fanns överallt i skogen och på åkern och en fälthare observerades också den 14.5 2024. Det inventerade området saknar dock som helhet betydelse för några speciella däggdjursarter och ingen speciell hänsyn behöver tas med tanke på däggdjuren vid planering av området.

11. Rekommendationer för planeringen

Inom det inventerade området hittades inga naturtyper som är skyddade enligt vattenlagen, skogslagen eller naturvårdslagen. Inom det inventerade området förekommer heller ingen av EU:s strikt skyddade direktivarter såsom flygekorre, åkergroda eller fladdermöss. Fågelfaunan består också av vanliga och talrika arter. Naturtyperna på området består enbart av unga, hårt brukade tallekonomiskogar och en större åkermark. Området lämpar sig mycket väl för ny bebyggelse i och med närheten till nuvarande bebyggelse, vägar och anslutningar. Ingen speciell hänsyn behöver tas till några speciella naturvärden när området detaljplaneras.

12. Litteratur

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s

Kuusipalo, J. 1996. Suomen metsätyypit. Kirjayhtymä OY. 145 s.

Laine, J. & Vasander, H. 2005. Suotyypit ja niiden tunnistaminen. Metsäkustannus OY. 110 s.

Mäkelä, K. & Salo, P. 2021. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47 | 2021. 346 s.

SLTY. Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille (http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitusohjeet.pdf). (2011). at <http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitusohjeet.pdf>

Söderman, T. 2003. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Ympäristöopas 109. 196 S.